

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Biologická fakulta

Katedra botaniky

Jan Lepš

Branišovská 31, 370 05 České Budějovice

☎ 38 777 2374

fax: 38 777 2345

e-mail: suspa@bf.jcu.cz

Oponentský posudek na bakalářskou práci

Romana Trnková

Sukcese vegetace v opuštěných kamenolomech v oblasti Českomoravské vysočiny

Autorka podává přehled vegetace v lomech dosti širokého vybraného území – Českomoravské vrchoviny a některé přilehlé oblasti. Autorka v terénu zmapovala výskyt lomů se spontánní sukcesí, ve vybraných lomech vyhotovila fytoocenologické snímky. Data potom zpracovala metodami mnohorozměrné analýzy.

Autorka musela zvládnout klasickou fytoocenologickou metodiku, včetně schopnosti dobře určit množství druhů ve snímcích. Je užitečné, že autorka prezentuje jako přílohu i primární data. To umožní recenzentovi vyjadřovat určité pochybnosti (přišlo mi divné, že byla přítomna *Myosotis stricta*, zatímco podstatně hojnější *M. arvensis* se nevyskytovala; jsou uváděny *Silene vulgaris* i *Silene cucubalus* – což jsou dvě synonyma pro též druh. Autorka by se tomu vyhnula, pokud by uvedla zdroj nomenklatury, a zkontrolovala jména podle něj.) Obecně ale mohu říci, že určení vypadají důvěryhodně.

Autorka má též zřejmě dobrý přehled o literatuře. Velmi oceňuji, že je literatura citována jednotným způsobem (i když zde autorka projevila značnou originalitu, já si nepamatuji, že bych tento formát citací v nějakém časopise viděl; nicméně, důležitou věcí je, že se autorka tohoto formátu drží v celém seznamu citací.)

K práci mám některé připomínky:

str. 7 dole „Z nižších rostlin jsou v oblasti významně rozšířeny mechorosty.“ – Jednak je to nic neříkající fráze (myslí se tím, že je to oblast bohatá na druhy mechorostů? Nebo že tvoří podstatnou součást společenstev? Nebo něco jiného?), a jednak jsou mechorosty obvykle řazeny mezi vyšší rostliny.

str. 8 – byla užita Br.Bl. stupnice. Jak byla převedena do numerické podoby? Jaká data byla potom logaritmicky transformována? [pravděpodobně středy jednotlivých intervalů, jak si čtenář může domyslet z přílohy]

str. 9 – byly zaznamenány 4 rody mechorostů (*Polytrichum*, *Mnium*, *Sphagnum*, *Pleurozium*). Nejsm ochoten věřit, že se v 95 snímkaných plochách nevyskytly jiné, než zde uváděné mechorosty. Podle mého názoru by bylo lepším řešením říci, že se celá studie týká jen cévnatých rostlin, a o mechorostech nemluvit, nebo říci, že byla odhadována souborně pokryvnost mechového patra.

Obr. 3 není DCA počtu druhů. DCA bylo prováděno normálně na základě druhového složení. Počet druhů je jenom „ex post“ vyneseno jako izočáry druhové bohatosti do ordinačního

diagramu. (Obr. 2 a 3 – popisy obrázků mají být pochopitelné bez nutnosti konzultovat celý text; zde jsou příliš lakonické).

Tabulka 1 je omylem označena jak Tab. 2. Nicméně mi nepřijde, že by to byla generalizace zcela kompatibilní s výsledky DCA. V textu na str. 12 se konstatuje, že „Jedinými stanovišti, ve kterých dřeviny nepřevažují, jsou skalní stěny. Z toho důvodu se mi zdá, že by měly být dost odlišné. To odporuje závěru, který jste udělala z Obr. 1a, že se průběh sukcese na jednotlivých stanovištích příliš prakticky neliší. (Na tento závěr bych byl zvláště opatrný – používáte jen dvě DCA osy. První odpovídá věku, druhý nejsilnější gradient je zřejmě vlhkost – na jaké stupnici a jak jste ji zaznamenávala? Typ stanoviště se mohl dosti projevit na třetí ose, kterou nevnášíte.) V zobecňující tabulce inzerujete, během prvních pěti let na suchých stanovištích převahu jednoletých dvouděložných – v Obr. 2 je ale nemohu najít. V textu jsou uváděny jako druhy časných stádií na suchých stanovištích *Genista tinctoria* a *Achillea millefolium*. I v diskusi (str. 16) stojí, že typickými R-strategy jsou jednoleté ruderalní druhy, ale i zde chybí příklad..

Které charakteristiky byly užity jako vysvětlující v CCA (jako soubor vysvětlujících proměnných, ze kterých mohla forward selection vybírat)? Jak byly měřeny? Zvláště mě zajímá, jestli při zpracování všech snímků byl typ stanoviště použit, a jestli byl průkazný. U nejlépe „fitujících“ druhů by byla cenná informace, s kterou proměnou, a zda je druh pozitivně či negativně korelován. Z tabulky mi není jasné, o jaké podsoubory se jedná.

Proč jsou snímky v příloze rozděleny do dvou tabulek? Pokud autorka uvádí jako ochrannářsky zajímavé čtyři druhy (*Lilium martagon*, *Jasione montana*, *Aconitum variegatum*, *Epipactis helleborine*), potom *Carex hosteana*, uváděná v tabulce, bezpochyby také stojí za zmínku.

Autorka osvědčila schopnost samostatně pracovat v terénu a svoje data vyhodnotit. Přes některé dílčí nedostatky hodnotím práci jako zdařilou, doporučuji ji k obhajobě, a hodnotím známkou velmi dobře, která může být při dobré obhajobě i zlepšena.

V Českých Budějovicích 14.5.2006

Jan Lepš